

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 50
Negyedévre 2 20
Egy hónapra 1 10
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többes-
hirdetéseknél alkuszert jutányos áron vételnek föl. Bélyegdíj ma-
den külön beiktatásért 50 kr.

Pálmák ünnepe.

— Festum palmarum. —

Dél és Kelet verőfényes égája alatt ahol az áldásos Pálmák szabadon és nagy mennyiségben teremnek, talán? . . . — vagy éppen abból a hálából, amelyet a világteremtő és fentartó hatalom iránt a Pálmákban nyújtott áldásért éreznek: már ősidőkben is szymbolumképpen, vallásos alkalmakkor, az áhitatos nép, pálmalombokkal hintette a felvonulás útját, s pálmaleveleket lengetett kezeiben is. — Aztán egyes nagyjainak tiszteletére, kiket kimagasló és közboldogságot terjesztő tetteikért Isten kiválasztottainak tartott — s a közönséges halandók sorából ki — Istene vagy istenei közelébe emelt, amikor nekik, ennek bizonyítására, ünnepi felvonulást, diadalmenetet rendezett, utjokat szintén pálmalombokkal hintette be, s üdv-riadásának, Hozsanna-kiáltásának, kezében palma levelek lengetésével, adott nagyobb, nyomatékos kitejezést.

Minden egyes ilyen öröm-ünnep a szymbolum látható jelétől elnevezve: Pálmák-ünnep volt már az emberi történet legősibb korában a pálmák hazájában. — Legbizonyosabb történeti adatot azonban nekünk ilyen napról, az evangelisták szolgáltattak, azzal a hiteles leirással, amiben Krisztus Jeruzsálemben utolsó bevonulását rajzolják — a zsidó Pascha-ünnepre.

Ki ne ismerné ez ünnep nagy, nemzeti jelentőségét. Nemzeti jelentőségét

mondom, amelyet egy szolgaságból menekülő s nemzetté leendő nép tartott meg minden évben, Szabadító Istene iránt érzett hálából — a kovásztalan kenyér élvezetében, a Jehova-kultusz központi helyén — már mint Nemzet — hazája fővárosában — Jeruzsálemben?! . . . S ki ne becsülné meg a kegyelet ezen, jelképes manifesztációját még ma is, akinek ti: a rabszolga néptömegből, rendszerezett törvény alapján Nemzetté-emelkedés nagy ténye iránt érzi, s olyanná lehetni reménysége, joga és erős akarata van?

Akit ünnepelt a zsidó-nemzet ama napon, valóban nagy és méltó volt az ünneplésre, mert az ő magasztos célja mindenekfelett a nép boldogítása volt, közelebből nemzetére tartozólag ugyan, de nem ennek elkülönző, más nemzetekét megvető, kevély elfogultságának hizelegve, amelyet többek között népe egyik legsarkalatosabb bűnének tartott, hanem éppen az ember-szeretet büntől szabadító, olvasztó és egyesítő erejében kiterjesztendőnek czélozva azt az emberiségre általánosan, az «egy akol és egy pásztor» fenkölt eszméje szerint, amikor nem leendett aztán sem zsidó, sem görög, sem római stb. sovinizmus, hanem népek és nemzetek, keletről, nyugatról, északról és délről közös származásuk és rendeltetésökét átértve, karöltve, egymást segítve haladtak volna a közös szeretet, közös oltárlepcsőin fel, a lélekben és igazságban imádató köztya üdv-körébe!

Nem! . . . azok, akik közt született, akik legelőször és legközvetlenebbül élvezhették volna az üdvözítő tan és erkölcsi példány-élet hasznát: azok nem értették meg azt a ki megváltásukra jött. A pártokra szakadt Nemzet világ f i s z a d d u c z e u s a i, á l s z e n t e s k e d ő f a r i z e u s a i — ha lehetséges — talán még inkább gyűlöltek egymást mint az idegent s — mindenik a maga módja szerint rombolta a nemzeti érdeket; de anélkül, hogy maguk akár érdemesek lettek volna reá, akár tettek volna is valamit érte, mindenik a régi, önálló theokrát-nemzeti állam visszaállítását várták az eljövendő Messiástól. Midőn hát hallottak a Dávid családjából származott „Názáreti“ csudás dolgairól, azt hitték hogy jön, sőt itt van már, aki álmukat megvalósítja. E csalfa álomlátásban rendezték a Messiásnak azt a földi fejedelmekhez való diadalmenetet, p a l m a l e v e l e k k e l h i n t v e u t j á t, körülrajongva hozsannával a számár háton jövént — várva, hogy kitűzi a forradalom zászlóját, kiveri a leigázó rómaikat zsidó-hon határiból és visszaállítja Dávid trónját — az, kinek országa nem az ő világukból való; akit a világ fényét, javait megvető **Eszenusok** a mai szocialisták amaz őspéldányai, akkor talán még leginkább megérthették volna, a kik azonban a világtól el — pusztába vonulva nem is tudtak felőle . . . De önző Szadduceusok és még önösebb álszent Farizeusok legkevésbé kelthették fel

Ozmán basa meghalt.

(1832—1900.)

Törökország fővárosában, hatvannyolcz éves korában meghalt G h a z i Ö z m á n N u r i basa, a plewnai hős. Rövid konstantinápolyi távirat jelenti a világhírű ember halálát és ezzel az emberek emlékezetébe idézi vissza az ujjkor egyik legnevezetesebb hadi-érett és vele együtt O z m á n basának csodálatos hősiességét.

O z m á n N u r i basa Amáziában, Kis-Ázsiában született 1832-ben. Szülői nagyon szegény emberek voltak és ezért tanulmányait bátyja, Husszein Tokatli effendi vezetésével kezdte meg, a ki az előké zítő iskolában Konstantinápolyban az arab nyelvet tanította. Az ifju Ozmán tehát Konstantinápolyba került és a mikor elvégezte az iskolát, belépett abba a katonai iskolába, a melyben Szulejman és Mohamed Ali basa is kiképzését nyerte. Ozmán kitűnő tanuló volt, társai között mindig a legelső. Tizennyolcz éves korában aliszti ranggal hagyta el az iskolát és 1853-ban, tehát a krimi hadjárat alatt egy Szíriában állomásozó lovas-zredhez került, a honnan néhány társával együtt beosztották a törzskarhoz. Így került Szumiába, a hol hidegvérűségével és katonai tudásával

csakhamar magára vonta följebbvalói figyelmét. Nemsokára százados lett és szárnysegéd.

A hadjárat után rangját megtartva, a szultan testőrségébe lepett. Rövid idő alatt zászlóparancsnok lett a gardánál.

A lazadás kitérősekor Krétába küldték, a hol a hadjáratban elejétől végig részt vett és két év múlva mint ezredes tért vissza Konstantinápolyba. 1874-ben dandár-, 1876-ban hadosztály parancsnok lett. Az 1876 évi szerb háborúban a viddinihadtest fővezérletét vette át, melynek élén a szerbeket Veleki-Izvoránál és Zajczárnál legyőzte.

Az 1877. évi orosz-török háború kitérősekor Ozmán basa 35000 emberrel Viddinben állomásozott. Eleinte nagy volt ellene a fölüldűlés látszólagos téllensége miatt. Ozmán basa azért tartózkodott egy ideig minden támadó föllépéstől, mert javaslatát, hogy szállják meg Kalafatot, visszavetették.

Az európai török érzelmű ujságok napról-napra gunyolták téllensége miatt, míg egyszer a vezér megmozdult és csodálatos hőstettekét vitt végbe. Seregével, mihelyt az oroszok a Balkán északi kiágazásáig előnyomultak, július elején hirtelen az oroszok balszárnyára vetette magát és megszállta Plevnát; július 20-án a Schilder-Schulder alatt

támadó oroszokat visszaverte; július 27-én elfoglalta Lovicsot és július 30-án Krüstner orosz tábornok támadását is diadalmasan visszaverte.

Ezután Ozmán basa Plevna körül erős sánczokat építtetett és várat rögzített, seregét pedig 60.000 emberre egészítette ki. Plevna megerősítésével megakasztotta az oroszok előrenyomulását és arra kényszerítette őket, hogy csapataikat összevonják és főerejükkel Plevna ellen forduljanak. Az oroszok szeptember 3-án Lovicsot elfoglalták ugyan, de midőn az orosz-román főereg több napon át folytatott erős ágyuzás után szeptember 11-én Plevna sánczai ellen általános rohamot intézett, csak néhány sánczot volt képes hatalmába keríteni és Ozmán basa szeptember 12-én hatalmas kirohanással a sánczokat, a grivilait kivéve, az oroszok kezéből megint kiragadta, október 19-én pedig a román sereg rohamát is véresen visszaverte.

Ozmán basa ekkor a török hadsereg legünnepeltebb hőse lett és a szultan Ghazi (győzelmes) melléknévvel tisztelte meg. Különböző hírek, legendák keltek szárnyra a vitéz vezérről. Eleinte azt beszélték hogy Ozmán basa senki más, mint Bazaine. Nem skarta ugyan is senki sem elhinni, hogy egy török ember oly hadvezéri készséggel lépjen a csatatérre

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

abban, „akinek nem volt hova lehajtania fejét“ — a királyi trón után való sóvárgást, . . . Nem is keltették fel, sőt az ünnepelt «a viros ellenében ülve siratta Hazája sorsát,» a melynek bünyükben megátalkodott, de nemes-erényekre egyáltalában képtelen fiai vannak, akik a szabadtás lehetőségét nem ön erejükben keresik, hanem csudás történettől várják.

A várt szabadtóban földi királyság utáni vágyatklésre s a lázadás zászlójának kitűzésére számító tüntetés tehát egészen kárba is veszett. Lealjasodott és felemelkedni nem is tudó néppel istenországot alapítani nem lehet. Ezt jelentették Krisztusnak ama fájó könnyei és az a szent harag, melyvel kikorbácsolta Isten hazából azokat a kufárokat, akik vásárt ütnek a szentek-szentének tornáczában.

A Krisztust követők kezdetben kicsiny, azután mindig növekvő serege — úgy gondolta, hogy megértette Krisztust s midőn életének örömteljes vagy szomorú jeleneteinek emlékünnepet szentelt, nem fel-j kezdett meg ama pálmás menet emlékének megörökítéséről sem. A Virágvasárnap — persze nyugot keresztény népeinél — nálunk is, ahol palma nem terem, a rekettye bolyhos barkájával, amit ekkor a szertartásokra sokat adó felekezetek templomaiban megszentelnek — annak a történetnek valóságos ünnep-napja.

A ker. e yháztól átvette a közélet . . . Am ez már nem kizárólag emberi általános, — vagy mivel az emberiség még ma is nemzetekre és hazákra van szakgatva — nem nemzeti nagy tények és ezekkel kapcsolatos szabadtó — Megváltó-értékű neveknek szól, hanem ma és inkább, mint valaha élő ősbűnök igaztása szerint: önzésből — az önzésnek . . . Királyok trónjától, parlamentektől, kormányférfiaktól le — le, a társadalom legalsó rétegéig meg vannak vesztegetve emberek és honpolgárok a

gonosz kölcsönösségtől, amelynek jelszava: „do ut des, facio ut facias“ . . . amely számúzte, miként az egyetemes emberiség általános értékű eszméit, elveit: akként az önfeláldozó példány-jellemeket . . . akik leszorítva a tettek mezejéről s bus magányba kárhoztatva, legfőlebb siralhatják az emberi s közlebről a nemzeti erkölcs — hovatovább annál mélyebb süjjesését, amely az egymásnak hízegő bűnös világ piacznán, émelítő pózokban csinálja önzésből — az önzésnek, a pálmás-orgákat és kiáltatja egymásnak; Hozsánna! . . . Hozsánna!!

Szomorú virágvasárnap a mi reánk vár . . . jelzi a nemes eszmék és fenkölt lelkű szabadtó-jellemek utját — a ker szt felé!

a.-r.

Debreczen, április 7.

Gróf Széchenyi Gyula eskütétele. — Bécsben gróf Széchenyi Gyula, az ujonnan kinevezett ő felsége személye körüli miniszter ápr. 5-én délelőtt tette le az esküt ő Felsége kezeibe Széll Kálmán miniszterelnök jelentésében és gróf Andrássy Aladár m. kir. főkamaramester közreműködése mellett. Az eskümintát Barkassz miniszteri tanácsos olvasta fel. Az eskütétel után ő Felsége gr. Széchenyt kihallgatáson fogadta.

A képviselőház pénzügyi bizottsága úgy volt, hogy ma tárgyalja a tőzsdeadó behozataláról, a hirdetés és naptár-bélyegek eltörléséről szóló törvényjavaslatokat. Ezek azon előterjesztések közé tartoznak, amelyek a kormány a képviselőházzal mindjárt az új ülésnek megnyitása után el akar intézteni. A bizottságban nem gördítenek akadályt a tárgyalásra való előkészítés munkája elé s politikai körökben remélik, hogy a sokat bolygatott tőzsdeadó javaslatot még az idén törvényerőre emelik. Azonban ez az ülés a bécsi miniszteri tanácskozás miatt mar jövő hetre halasztatik el.

A bécsi tanácskozások. Erről a fontos tényről következő tudósítást adhatjuk tegnapról vett értesülés nyomán.

Széll Kálmán miniszterelnököt ő felsége tegnap délelőtt hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

A közös miniszteri konferenciát a tegnapi napon folytatták. Koronatanács nem volt,

mert még nem történt a tegnapi nap vegleges megoldás a delegáció elé terjesztendő javaslatok dolgában.

Pozitív dolog csak az, hogy a delegációk május 12 én fognak ez alkalommal Budapesten összeülni.

Az apr. 5 ki konferenciából kiszivárgó hírek szerint Krieghammer bárónak a rendkívüli kiadások fedezésére vonatkozó követeléseit mindkét kormány teljesen elejtette. Krieghammer báró előterjesztésében — mint tudósítónk jó forrásból értesül — új ágyuk beszerzéséről és ujonczjutalékról szó sem volt; Krieghammer követelése vareróditésekre, konzervekre és lóporanyag beszerzésére terjedt ki, — miután azonban ezek a követelések is nagy mértékben terheltek volna mindkét állam költségvetését, a követeléseket úgy a magyar, mint az osztrák kormány határozottan visszautasította.

E visszautasításból kifolyólag tegnap este itteni politikai körökben arról beszéltek, hogy Krieghammer báró lemond, mert a közös konferencia elejtette követeléseit. Tudósítónk ezzel szemben azt jelenti, hogy a lemondás híre valótlán. (A duzzogó Akhilles mai időben engesztelékenyebb mert a barsony szék — szép és puha — s kompromiszum utján ugyanis megkapja a mit kért mert azt a megtagadást nem is egybnek tartjuk, «vakulj magyarnak!»)

Megerősítést nyer az a jelentés is, hogy a tengereszet terén is történtek bizonyos többlet-követelések. (Ezt már nem utasították vissza?)

A közös miniszteri tanácskozás ma is foly és valószínűleg be is fejezik. Ha a két kormány és a közös kormányközt felmerült differenciák kiegyenlítés nyerne, — akkor nem lesz koronatanács. Ennek a szüksége csak azon esetben állna elő, ha a mai konferencián sem tudnak megállapodásra jutni a tárgyaló kormányok.

Erre az eshetőségre való tekintettel, a magyar képviselőház pénzügyi bizottsága mára kitűzött ülést a jövő hétre halasztotta el.

A magyar miniszterek még Bécsben vannak.

A képviselőház új ülészkát április 26-ikán nyitják meg. Májusig elakarják vezetni a tárgyalásra kész és a bizottságnál előkészítés alatt levő törvényjavaslatokat és elintézeteket. Eszerint májusban kezdik meg újból a kvótara vonatkozó előterjesztések tárgyalását, amit tádvelevőleg júniusig be kell fejezni.

mely határozottan európai iskolá valli. Azt a készütséget bizonyosan európai akadémiákon szerelte, európai csatatereken érvényesítette és olyan embernek kell lennie, a ki nagy ambícióval vezéri birnéven esett csorbát akar kiköszörülni. Így juthattak rá a föltevésre, hogy Ozmán basa Bazaine, III. Napoleon híres tabornagya, akinek azt e csorbát kell kiköszörülni: hogy a világ egyik legerősebb, jó várát, Metzét föladata a nem sokkal nagyobb ostromló seregeknek.

Október végével az ostromló sereg teljesen bekerítette Plevnát és mivel a török ővezér megfoghatatlan térlenséget tanusított Ozmán sorsa iránt, és fölmentésére kísérletet sem tett, Ozmán december 10-én általános kirohanással próbált helyzetéből szabadulni, hogy az orosz seregen áttörve Vidinbe jusson. Miklós nagyherceg fölcsólitotta Ozmán basát, hogy adja meg magát, hiszen láthatja, hogy nincs többé menekülés, megyszerte nagyobb sereg veszi körül. Ozmán basa e fölcsólitásra ezt felelte:

— Még nem tettem meg mindent, a mit a becsület és a kötelesség parancsol.

És megtörtént a kirohanás, de az oroszok kemény ellenállásan meghiusult. Az Ozmán minden mozdulatáról előre értesített oroszok ezalatt az elhagyott plevnai sáncokat elfoglalták és az arra megújuló rettenetes harc-

ban maga Ozmán is veszedelmesen megsebesült, mire kénytelen volt magát seregével együtt föltétlenül megadni. Másnap a czár is bevonult az ostromlott városba s végig lovagolt utcáin. Egy kis házban megozonált és ekkor latni óhajította Ozmán basát, a ki öt hónapon tartóztatta föl az orosz sereget.

Ozmán jobbfelől egy kozaktiszt, balfelől egy török kísérője vállára támaszkodva köledett. Az orosz czár szállása előtt levő téren voltak a táborkar tisztjei. Mikor Ozmán basa két kísérőjére támaszkodva közeledett, a tisztiek fölállottak, tiszteletteljesen utat nyitottak és katonaság üdvözölték az érkezőt, míg többen közülök hangosan kiáltották:

— Bravo, bravó Ozmán!

A szenvedő vezér fejbőlintással köszönte meg a tisztelgést, azután bevezettette magát a czárhoz. A czár elébe jött és kezét fogott veie. Azt mondta neki, hogy Plevna védelme hősi és bámulatos volt.

— Parancsot adtam, mondta a czár, hogy visszaadják a kardját, tabornok ur. Mi nálunk szabadon viselheti.

Az oroszok tehát nagyon méltányosan bántak a fogoly Ozmán basával. Karkovba szállították, a honnan már a drinápolyi fegyverszünet után, 1878 februárban szabadon bocsátották. Konstantinápolyba visszatérése után a törökök mint a plevnai oroszlant di-

csóították. A szultán befolyásos embere lett és kinevezték a főváros helyőrségeül kizsemelt sereg főparancsnokává.

1878. december 4-én hadügyminiszterré lett, a mely álásában megmaradt akkor is, mikor pénzügytől elelve, sikkasztott és megvesztegette magát. — Életfogytig a szultán bizalmi embere volt és ünnepeken állandó kísérője.

Most örök álomra hunyta le szemeit Ghazi Ozmán, akinek vitéségét a kontinensen talán sehohsem dicőitették annyira, mint éppen mi nálunk. Az oroszoknak Plevna alatt szenvedett nagy vereségei azt a szerepet juttatta mindenek eszébe, a melyet az orosz sereg Világosnál játszott. Ozmán basát, a ki a Világosnál oleső dicőőséghez jutott oroszoknak megmutatta, hogy a hazaszere et diadalmasan szömbé tud állani a nagy orosz sereggel, mint hőst ünnepezték nálunk. Seregének minden mozdulatát ismerték, figyelemmel kísérték és tudta mindenki, hogy Plevnánál tulajdonképpen Ozmán basa volt a győztes. A mikor az oroszokat kétszer egymásután keményen megverte, Budapesten és az egész országban nagy kivilágítás, óriás lelkesedés volt és egy ujság szerkesztősége ezt a kivilágított transzparenszt tette ki: Világosért Plevna, Plevnaért Világos s a g. (E. U.)

Magyarország és Dalmácia.

Dr. Mazzura az Obzor című horvá, lap egyik legutóbbi számában cikket közölt mely igen figyelemre méltó dolgokat mond el Magyarországnak Dalmáciához való viszonyáról.

Dr. Mazzura sajnálatát fejezi ki, hogy a mervadó magyar politikai körök még mindig nem fogják föl ennek az államjogi Horvátországhoz, tehát a Szent-István-korona birodalmához tartozó országnak a gazdasági jelentőségét.

„Ugy látszik, — írja Mazzura, — a magyarokat teljesen elfoglalja a magyarosítás gondolata és a hol erre nem mutatkozik tér, ott megszűnik az ő politikai ambíciójuk, ott megszűnik érdeklődni a Szent-István koronája birodalma határainak a megtágítása iránt. S ebben van a mai magyar politika legnagyobb hibája, mert a modern államok már rég föladták az asszimilálás után való törekvést, mert ez a mai kulturális viszonyok közt még kis nemzetekkel szemben is lehetetlennek bizonyult. A modern államok a gazdasági vívmányok felé fordítják tekintetüket s azokból iparkodnak erőt és nagyságot meríteni.

Ilyen politikához — folytatja Mazzura az ő fejtegetéseit — meg volna adva Magyarországnak is teljes mértékben az alkalom, ha a horvát jog alapján Európa egyik legértékesebb országát, Dalmáciát vissza akarna csatolni a Szent-István korona birodalmához. Ma a magyarok Fiuméért küzdenek. De Fiume csak jelentéktelen forgalmi pont az Adria északi partján, mely Horvátország nélkül a megfelelő terület és háttér híján van. Egyszerűen képtelenség Fiumét a dalmat kikötőkkel hasonlítani össze. Dalmáciával új horizont, tág tér nyílnék a gazdasági tevékenység számára, a nélkül hogy előbb Ázsiába, vagy Afrikába kellene menni. És Bosznia meg Herzegovina is Dalmácia szférájában vannak, ha mindjárt ezek a tartományok meg is maradnának az ő mai politikai helyzetükben. Ha a magyarok mindez nem veszik észre, ugy az ő politikai látókörük valóban igen korlátolt. De ha Magyarországon azt hiszik, hogy a dolgon még lehet gondolkodni, akkor a magyarok nagy tevedésben leledeznek. Ha a magyarok csakugyan gondolnak Dalmácia visszacsatolására, akkor már nem sok gondolkodni való idejük van. Mert minél inkább feltárják Dalmáciának ma még nagy részben ismeretlen kincsét; minél több osztrák, helyesebben nemet tőkét fektetnek be ott különböző vállalatokba; minél inkább nyitnak Dalmáciában újabb és újabb utakat, melyek ezt az országot a monarchia másik részéhez fűzik mind szorosabban, annál nehezebb lesz Dalmáciát föl szabadítani azokból a kötelekekből melyekben ma leledzik.

Végül dr. Mazzura kifejti, hogy a dolognak csak úgy lehet sikere, ha megszűnik a harc Magyarország és Horvátország közt. Ha a két ország közötti viszonyait igazságos alapon szabályozzák; ha Horvátország állami autonómiáját őszintén elismernék; ha a pénzügyi és közgazdasági kérdéseket a két királyság jól felfogott kölcsönös érdekében rendeznék; szóval, ha teljes egyetértést létesítenének Magyarország és Horvátország közt, akkor a két ország egyesült erővel haladván előre, föltétlenül eredményt érne el Dalmácia visszacsatolása dolgában.

Amennyire vissza kell utasítanunk dr. Mazzura további fejtegetéseiben azt, hogy perhorreskálja a nálunk meglévő magyarosítási törekvéseket, annyira igazat kell adnunk neki abban, a mikor azt mondja, hogy a magyarországban nincs meg a kellő kereskedői érzék.

Szól Fiuméről:

„Tessék csak megnézni a viszonyokat Fiumében. Budapesten nem kis mértékben képzelődnek az emberek, hogy Magyarország mi minden megtett már a Fiumei kereskedelem érdekében. Pedig a mi történt, az csak minimuma annak, a minek meg kellett történnie és igen jellemző, ha meg ma, harmincz évvel ezután is, ha Magyarország uralkodnék

Fiumén, például a kávékereskedés még mindig Triestben, Hamburgon, Brémán Frankfurtban stb. át történik egész Ausztria-Magyarország számára. Pedig az egyike a legfontosabb behozatali cikkeknek. S hogy végül mégis mi fog történni Dalmáciával? A jó ég tudja!”

KÜLFÖLD.

Merénylet az angol trónörökös ellen.

Budapest, apr. 5.

Brüsszelben apr. 4-én este felé az angol trón örökösére egy S i p i d o nevű fiatal bádogos segéd kétszer rálőtt. A velszi herceg azonban sértetlen maradt, a merénylőt pedig elfogták.

Késő este szalít világgá a merénylet híre. Mindenütt nagy megdobbenéssel fogadták, de különösen Angliát valóságos lázas izgatottság fogta el. Szerencsére az angol trón örökösére néjével együtt sértetlen maradt és folytathatta utját Kopenhágá felé.

A merénylő állítólag politikai okból követte el tettet. Meg akarta bosszulni a burok ellen elkövetett igazságtalanságot.

Ez az első merénylet, melyet a velszi herceg ellen elkövettek, ki ugy a kontinensen, mint Angliában nagy népszerűségnek örvend.

A merénylet sajnálatos megzavarodását mutatja egy talán exaltált ifjú léleknek. Az angolok azonban felhasználják az alkalmat, hogy a burok brüsszeli ügyvivője Dr. Leyds ellen bősítsék a közvéleményt.

London, apr. 5.

Hamilton lord tegnap Actomban beszédet mondott, a melyben megemlékezett a velszi herceg ellen intézett merényletről. Ha a merénylet okait kutatjuk — mondotta egyebek között — eszünkbe kell hogy jusson, hogy Brüsszel a főtelepe annak a hazugságok gyárának, a melynek vezetését ott dr. Leyds vállalta el.

London, apr. 5.

A lapok egyhangulag elítélik a velszi herceg ellen intézett merényletet, a melyet részben a kontinentális sajtóban Anglia ellen intézett támadásoknak és Leyds propagandájának tulajdonítanak.

Hogy mindennek célja nem egyéb, mint az angolok iránt megcsappant véleménynek magok részére vissza s a világrakonszenvet bíró burok ellen rosra hangolása, kitűnik abból, hogy a merénylő vallomásaiban az anarkizmus eszméjét emlegeti tettének indokul a nélkül, hogy a délafrikai ügyekre kiterjeszkednek.

Mi bár mint elítéljük is a merényletet; s bármint becsüljük is a velszi herceget; nem tudjuk, egy olyan erkölcseleg nemes néppel, mint a burok öszeköltésébe hozni S i p i d o tettet; mert származhatott nála erre az elhatározás anarkizmus iránti rajongásból, vagy hat a népszabadság ellen elkövetett angol-merénylet ellen való felindulásból, vagy amiként vallomásából látszik, hányaveti könnyelmű fogadásból, Dr. Leydsnek abban semmi része sincs s nem szép az angoloktól, hogy méltó haragjukban a merénylő ellen, nem átalják egy nemzet képviselőjét megrágmazni.

A háboru.

A harc tereken jelentékenyebb események legközelebb nem történtek.

Ezt vártuk!... Ezt akarjuk!!

A hazai ipar pártolása mai napság jelzővá lett. Halljuk ezt hangzatosn uton, utfele laikusok ajkáról, de halljuk erre hivatott szakférnök gyűlésén. A mit a lap utján tenni lehet, mi is megtettük és megtesszük, mert a nemzetgazdaság — mondjuk gazdagság kiváló tényezője: az ipar.

De hat félünk attól, hogy nálunk az erre irányuló egész mozgalom csak szólamnak maradjon; mert nagy nyavalyánk a frazisok hangoztatása, a melyek ha olykor-olykor tartalommal bírnak is, meg pedig olyannal, mint a hazai ipar pártolása — mi részvételességünkkel nem emeljük felül a pusztá beszéd értékén. Megmutatta ezt a 40-es években a hazai ipar pártolására már megindított lelkes mozgalom, a mely szépen meg is indult a »Vedegyletek«-ben és sokat ígért magas lobogása; de hat szalmaláng volt s mihamar kialudt; a külföldi ipar aztán, mely akkor nem szorított csupán az osztrák iparra: annál inkább uralhatta piacunkat.

Hat még most, a mikor a közös vámterület — ugyszóván — kizárólagos jogot adott a magyar piacokra az osztrák iparnak, melylyel a magas vám miatt, — nem versenyezhet a külföldi s fejletlensége miatt még kevésbé konkurrenáló a magyar ipar.

Minden rendkívülinek nevezhető belátás nélkül is fel álltható tehát a tétel: a hazai ipar pártolásának következő szükségessége és a tényleges keresztül vitelhez: a belföldi segély... nem pénzben amelyhez mi külföldben is szegények vagyunk, hanem az elarusítók részéről a megegyezés, hogy csak hazai ipar terméket árúsítanak el; de a vevők részéről is, hogy csak hazai ipar által termelt áruval elégítik ki szükségleteiket és csak ilyeneket vásárolnak, csak is olyan kereskedőket tisztelnek meg bizalmukkal és keresnek fel vásárlás végett.

A kezdeményezés már Debreczenben egyik illetékes oldalon s ugy szólván jókedvű önkötelezéssel megtörtént. Egy barátságos vacsora alkalmával ugyanis 8 előkelő debreczeni kereskedő jókedvű mulatozás közben a jelenvolt hölgyekkel S e s z t i n a a Jenő, a kereskedő ifjak elnöke, polemikába bocsátkozott s erősen vitatta, hogy a magyar iparnak érvényt lehet szerezni s hogy csak a kereskedők és iparosoktól függ, annak szrencés megoldása. Hogy szavainak nyomatékosabb súlyt adjon felszólította az ott lévő kereskedőket, hogy kezdjék meg a mozgalmat s bizonyítsák be tettekköl, mi-zerint ők hajlandók a hazai iparért megtenni mindent. Az indítvány elének viszhangra talált s nyomban el is határozták, hogy vasárnap, 1900. ápril 8-tól kirakataikban manifesztrálni fognak a hazai gyártmányok mellett.

A szövetséget életrehozni ígérkezik, mert tagjai a debreczeni kereskedő világ eljéje: Sesztina Lajos, Szabó Lajos fia, Csanak József, Zádor Lajos, Szent-Királyi Tivadar, Tóth Gyula vaskereskedő, Pongrácz Géza, Kaszanyitzky Endre, — kezesseget nyújtanak affélel hogy az ő hazafias és nemzetgazdasági tekintetben végtelen nagy fontosságu kezdeményezésük — nem lesz szalmaláng, hanem tartós, jótékony melegség a hazai ipar meleg ágának fejlesztő életében. Debreczen város többi kereskedői, iparosai, akik eddig osztrák, vagy akármilyen külföldi cikkekkel használtak, a magyar ipar termékeit fitymálták — mellőzték, felhagynak e még közönyösségekben is káros viselkedéssel és csatlakoznak a névszerint is büszkén megemlítették példája szerint, hasonló czelű szövetségre.

Am a vásárnak egyik faktora az elarusító, másik faktora a vásárló. Nagyon egyoldalú s életképtelen lenne az a mozgalom, a mely csak arúsítókól állna, ha a vevők nem pártolnák a czélszerint s kizárólag fölük nem vásárolnák szükségleteiket.

Egyelőre talán le kell mondani a csillogó látszatosságban kínálkozó ipar termékekről, s meg kell elégedni szerényigényű hazai cikkekkel. Am ez is engedhetlen feltétele a hazai ipar pártolásának, majd az így fejlődésnek induló ipar, kielégíti a legkenyesebb izlést is.

Legyünk sovinszták e tereken s érezteszük a külföldieskedő kereskedőkkel szánakozó tekintettel, nagyra épen nem becsülésünket.

De a hazai iparosokat és gyárosokat is figyelmeztetjük egyszersmind, hogy ne ne zsákmanólyolják ki a hazafias mozgalmat a jóakaró és jóhiszemű vásárlók romlására; hanem termeljenek legjobbat, olyan árban, mely nem

nagy, hanem biztos hasznot nyújt; a vállalat fenntartására és lépcsőzetes fejlesztésére jótékonyan hat.

A termelő, eladó és vevő kooperációja az, a mely ilyen nagy horderejű gazdasági mozmat nemcsak életben tart, hanem virágzásra segít. Csak egyiknek elgedetlensége is veszélyeztetné a hazafias célt.

Őszintén üdvözöljük e mozgalmat.

Kivonatos jelentés a Telegdy K. László-féle vigjáték pályázat eredményéről.

Folytatás.

A pályázat legkiválóbb s egész sikerültnek mondható darabjai a 40. 37. 36. 17. és 30. sz. pályaművek.

40. sz. Szilágyi és Hajmási. Vigj. 3 felv. Nem is irodalmi, nem is társadalmi vigjáték, sőt vig elem is igen kevés van benne. Tárgyi és szerkezeti hibáival szemben ki kell emelnünk e darab általános költői becsét, mely az egészen végig vonuló felfogás nemességében a részletek megkapó költőiségében, a dialogusok hibátlan dictionjában, mindenütt könnyed, lendületes verselésében nyilvánkozik meg. Ezekhez járul még a jelenetkezésben nyilvánuló jelen-tékeny színpad technikai ismerete. Ugy, hogy sarkalatos hibái mellett is a felsorolt kiváló költői tulajdonságokért a bizottság e darabot dícséretben részesíti s előadhatónak tartja.

37. sz. A nő-orvos. Vigj. 2 felv. Inkább bohózat. Rendkívül vékony cselekvénye kitűnően van feltárlva s az egyfelvonásra is bátran szorítható kis bohózat mindenestre hivatott színműrora vall. Jelenetei gyorsan követik egymást, a társalgás rendkívül élénk s eléggé szellemes, jellemzése mesteri s leginkább mutatja szerzője tehetségét. Általában az egész kis darab legjobban sikerült az eddig említettek közt, ezért a bíráló bizottság dícséretben részesíti s előadhatónak is tartja.

36. sz. Lilla. Irodalom-történeti színmű 3 felv. elő és utójátékkal. Tárgyválasztásában a pályázat feltételeinek csak félig felelt meg, amennyiben irodalmi témát dolgozott ugyan fel, de nem vigjátéknak. Mindazonáltal részint a színmű értéke, részint tárgyának hozzánk közelebb eső volta különösen felhívta rá a bíráló bizottság figyelmét. A Csokonaival foglalkozó pályaművek közül egyedül a Lilla szerzője jár helyes uton s maga a darab igen érdekes és értékes kísérlet Csokonai egész életének dramatizálására. Csokonai bucsuzásával kezdődik a darab; a költőt hiába marasztják édes anyja, testvér öcséje, a megalkuvás, a köznapi élet e képviselői, Csokonait sértett önérzete hajtja a kollegiumtól, költői lelkesedése ragadja a nagy világba. Ez a rész nem csak versben, hanem igazi költői lendülettel is van írva, valamint az utójáték is, a melyek a színpadon is hatásos jeleneteknek bizonyulnának. A darab közepét Csokonai és Lilla megismerkedése, jegyváltása s ármány miatti elválása tölti ki. A készült embert, az ügyes tollú író is megtaláljuk, különösen dícsérnünk kell korhűségre, korszerűségre és irodalmi színezetre való törekvésért, de hibáztatnunk kell egyrészt azt, hogy Csokonait nagyon is hamar lobbantja szerelemre Lilla iránt, továbbá, hogy nagyon is durva fondorlatnak veti áldozatul Csokonait és Lillát, végül, hogy Csokonait nagyon is passzív jellemnek tünteti fel, a kit a Lilla megnyerésében is Beldiné Fábrián Juliánna támogat, sőt vezet s aki, mikor Lilla elszakad tőle s másnak nyújtja kezét, nem tanúsít semmi férfiaságot, nem szánja magát semmi elhatározóbb tette. Lehet, hogy ez megfelel a valóságnak, lehet, hogy Csokonai életében inkább volt érzékeny lélek, mint tettere kész férfi; de ilyen jellemet nem lehet egy erős összeütközésekben gazdag dráma hőisévé tenni.

Figyelemre méltók még a darabhoz csatolt s Csokonaira vonatkozó irodalom-történeti jegyzetek, melyek a szerző gondos utánjárásának bizonyítékai s új adatokat is tartalmaznak.

Általában véve a Lilla című színmű Csokonai életének sikerült dramatizálása s mint ilyen, bátran kiállja a versenyt a hasonló nemű irodalmi termékekkel; irodalmunkra minden

tekintetben nyereségnek tekinthetjük, a színpadon is sikerrel előadható s ezért a bíráló bizottság kész örömmel részesíti dícséretben.

17. sz. A kikurált férj. Vigj. 3 felv. Ez a pályázat egyik legsikerültebb darabja, bár ez sem tisztán vigjáték, hanem a bohózatra hajlik; főhőse, Béla, jó vigjátéki alak; egy férj, kit — bár igazán szereti feleségét — a hiúság arra visz, hogy a turista, regatta-egyleti tagságok mellett még az agglegény clubb elnökségével is hivalkodjék. ki egyszóval házias ember létére a legény élet örömeit is teljesen élvezni szeretné. Ezen hiúság tetőpontját éri el az agglegény-bankett rendezésénél, melynek a házassági évforduló napjára kitűzése a Béla diadalát és az agglegény-clubb elnöksége megérdemlését akarja igazolni. Az agglegény-clubb is elég komikus, mert minden tagja hű és házasodni készül. Amaz az anyóst hejyettesítő néni azonban nagyon is maga intézi a cselekvényt; a darab egyik fogyatkozása, hogy az erre ösztönző indító okot, férjének a papucs kormány lerázására irányuló hajlamát, jobban ki kellene emelni.

Szű Pista gyöngébb mellék alak, ugy szintén nem eléggé elfogadható a roppant naiv feleség sem. Ellenben az eszes és kitartó Anna, az Anna pipogya férje, a kirugni szerető vén após, mind igen jól megrajzolt alakok. A darab légköre, szelleme, párbeszédei, a társalgás hangja kellő színvonalon van; frivolitásnak, vagy arra való törekvésnek semmi nyoma.

Jelenetei elég változatosak, párbeszédei sok helyen érdekesek és hatásosak. De az egész kidolgozás átnézésre, illetőleg első sorban rövidítésre szorul, mert bár társalgási vigjáték akar lenni, nagyon hosszúra nyújtják a henyé eszevességek, megismétlődő okoskodások, elmélkedések. A Jolán szerepén is lehetne egy pár vonással igazítani. A mellék szerepek közül a Phoravcsék-pár, különösen a végjelenetben való fellejtése, mely egészen felesleges és hatásvontó, teljesen törölhető.

Az alakokban a jellemekben és a cselekvényben itt-ott látható ugyan némi naivság, a mi vigjáték irodalmunk ifjabb korára emlékeztet; de viszont a hatásvontásnak semmi olyan eszköze után nem törekszik, a melyet kifogásolni lehetne. Mindent összevéve tisztesség, mulattató darab, mely némi rövidítéssel színpadon sikerrel előadható. A bíráló bizottság teljes elismeréssel emeli ki, megdicséri; s jutalomban csak azért nem részesíti, mert ezt és a többi pályaművet is felülmulja a

30. sz. pályamű, melynek czíme a „A kis püspök”, Vigjáték 3 felvonásban.

A vigjátéknak nevezett e darab is inkább bohózat, ennek azonban a jobb fajtájából. — Meséje elég eredeti s mindenestre nagyon valóságos, a rangkörös és nagyzó társadalomnak, melynek nyavalyáját a számitást nem ismerő, tiszta érzelem ellensúlyozza, pontos megfigyelésen alapuló, kissé satyrikusan nagyító de igazi rajza. Szabadelvű, tisztult felfogásra vall a darab szerzőjének az a meggyőződése is, hogy vallási és rangbeli korlátok jogosan nem állhatják útját az ember egészen más tényezőknél alapuló boldogságának.

A darab hőse, a kis püspök, Kercsedly alispán egyetlen fia, a kiből a kanonok nagybácsi, továbbá a baronesse anya hiúsága és vagyon után való sóvárgása erővel papot akar nevelni, a ki majd püspöki székre jutva dicső, ségét és vagyont szerez a családnak. Rá is bizzák a kanonok nagybácsira, hogy neveljen belőle püspököt. A szépen kiesztelt tervet azonban halomra dönti a szklenőcezi fürdőzés. János a kis püspök beleszeret Orlics Máriába, egy eleven, az intézetből csak épen most kikerült bájos, tüzről pattant leánykiba s nagybátyjának, a nyug. huszárkapitánynak segítségével lerugja magáról érte a reverendát. Az alispáné másik terve, leányának főrangú kiházítása is meg-hiusul, mert a vén gróf, kire számít, adósságai miatt megszökik a fürdőből s a szép Margit Orlics Tiboré lesz. Ez az egyszerű, mondhatni sovány mese az alapja a bohózatnak, melynek fő érdeme nem is a mesében, hanem inkább a kidolgozásban van.

Cselekvénye kifogástalanul egyszerű; élénk jelenetek közt megy mindig előbbre.

A jellemek egyszerűek, átlátszók és

természetesek. A szerző fulánk nélküli, szeretetre méltó humora ragyogja be őket. A hű alispáné; a felesége befolyása alól menekülni nem tudó alispán, a kinek különben jóra való egészséges gondolkozása épe miatt sohasem érvényesül; az archeológiába szerelmes öreg kanonok; a nyílt szívű, egyenes huszárkapitány; a tüzről pattant Mária, kinek az intézetben megrendszabályozott pajkossága az élet szabad levegőjén elemi erővel tör ki; az egyoldalú semináriumi nevelésben részesült kis pap; a harangozóból lett inas s a pap gazdaszonyból lett szobalány, mind az élet színét hordozzák magukon. A reklámvadász fürdő-orvos valóságos kabinet alak.

Az előadás ellen több kifogást lehet emelni; olykor erőltetett, néhol sikamlós, a kétes értékű kétértelműség. Általában azonban irodalmi színvonalon áll; a nyelv engedelmese eszköze a szerzőnek gondolatai kifejezésében s nagy gyakorlottságra vall s még több reményre jogosít.

Legnagyobb gyakorlottságot tanúsít szerző az események csoportosításában, a színpadi jártasságra valló jelenetkezésben, amely körülmény a darabot különösen színyszerűség szempontjából társai fölé emeli.

Egységes a darabnak hatása, hangulata is; s ez a derűs, tiszta komikumban nyilvánul. Ez a komikum ugyan nem a magasabb rendű, u. n. jellemkomikum, hanem a helyzetek ügyes csoportosításából folyik; de kibékít ezért bennünket az, hogy ilyen igényei a darabnak nincsenek is; annak pedig amit ígér, becsületesen eleget tesz.

A mondottakat összegezve, a bíráló bizottság véleménye az: „A kis püspök” a pályázat aránylag legsikerültebb darabja, a pályázat feltételeinek leginkább megfelelő, sikerre való kilátással színrehozható, irodalmi értéke is van s ezért a 800 korona teljes díjat ennek ítéli oda.

A 40. sz. pályamű jelíges levélkéje felbontatván, kitűnt, hogy a nyertes vigjáték szerzője: Lovassy Andor.

A többi jelíges levelek elégettettek, kivéve a dícsérettel kitüntetett s előadhatónak véleményezett pályaművek jelíges leveleit, ezek szerzőit felkéri a Csokonai Kör, hogy a f. évi április hó végéig a titkári hivatalnál jelentkezni sziveskedjenek, amennyiben addig intézkedés a szerzők részéről nem történik, ezek a jelíges levelek is el fognak égettetni.

Az összes pályaműveket — a dícséretet nyert művek kivételével — igazolt kérésük kívánatára f. évi április végéig visszaküldi a titkári hivatal, a pályanyertes s megdicsért darabok a Csokonai Kör levéltárába helyeztetnek.

Dr. Benedek János

a Csokonai-kör titkára.

Színház.

»Folt, a mely tisztit«, Echeagaray hatásos drámája volt a bucsuzatója színtársulatunk két érdemes, intelligens tagjának: F. Csiga házy Elnék, ki tudtunkkal Temesvárra szándékszik és Tóth Eleknek, ki egyelőre Kecskemétre megyen, hogy aztán teljesen visszavonuljon a színi pályától.

F. Csiga házy Elnék már 4 év óta működik nálunk s mindenkor maga volt a kötelesség-tudás és szerénység, mint művész is, különösen a jószágos anyák, az önfeláldozó, nemes nők szerepében szép sikereket tekinthet vissza. Tóth Elek nehezen tudja maga iránt felmelegíteni a debreczeni közönség szívét, de lassankint meghódította a maga számára intelligenciájával, lankadatlan, nemes törekvéssel s szemmel látható haladásával.

Mindketen őszinte tiszteltünket és elismerésünket viszik magukkal a távolba.

Es mégis meg nem érdemelt hidegséggel, sőt mondjuk ki, mellőzéssel folyt le bucsuzójuk, ha tapintat hiányról nem beszélünk is.

A színlap napok óta jelzi, hogy ez bucsu-felleptük, csak éppen ma nem szólt róla semmit, — a mellett akár ök

választották a darabot, akár más, rosszul történt, mert mindkettőjüknek hálátlan szerepük van benne, noha azt egész tudásukkal, valóban szépen megjátszották.

A közönség nem igyekezett a vást nehezebbé tenni. Nagyon közepes számmal jelent meg, a bucsuzókat egyet en egyszer sem hívta ki, egyetlen koszorúval meg nem emlékezett rólok, holott másoknak a kiüntetésére epp ez alkalmat választották.

Az előadás különben igazán magas színvonalon állt. A bucsuzók — mint emlitem — tehetségük javát öntötték bele hálátlan szerepeikbe. Pompás alakítást nyújtott F a i Flóra, mint Mathilda. Talán harmadéve láttam tőle ezt a szerepet, de a drámai erő, igazság, a modoros agtól való mentesség tekintetében ma annyira állott az akkori fölöttébb, hogy alig lehetett ráismerem. Igazi, hatalmas, nagy stílus tragikai művész nyilatkozott meg benne, kapott is temérdek tapsot, kihívást és egy szép virágkosarat. Mello társ volt T. H a l m i Margit Henriqueta ordógi szerepében, melynek ellentétét, tettét szelidségét, valódi önzését, birvagyt, romlottságot olyan nagy művészettel ekesítette, hogy a közönség ellenszenvét — mint ez a nagy intrikusoknál lenni szokott — egészen maga ellen fordította s hozsuzból még csak meg sem tapsolták. Legszebb diadal egy intrikának.

F e n y é r y Don Justo szerepében jéleskedett s szép koszorút, rajta öpecsétes levelet kapott. S z a c s v a y Fernandojáról is a legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk; mindenütt igen jó volt, de legkitünőbb az utolsó felvonás nagy jelenetében.

B a r t h a Don Lorenzo szerepében nézetünk szerint éppugy nem találta el a kelő hangot, mint e. öde. Igaz, hogy nehéz, szinte érthetetlen alak is; unalmas, nevetséges és megvetendő egyszerre. Lélektani idokolása is nagyon fogyatékos. De nem is sikerült szinpaduokon senkinek elfogadhatóvá tenni.

A rendezés, egy elsiétt megjelenést leszámítva, jó volt.

Érdekes jelenség, hogy Sudermann és Echegaray világhírű darabjai a »Becsület« s a »Folt«, a mely tisztít, egymásután két este előadva, csak kisebb közönséget tudtak összehozni. Némelyek ebből arra következtetnek, hogy közönségünk csak a könnyű, léha darabokon kap. En azt hiszem, nem egészen ez az oka. Mindkét darab álokoskodások terméke, csak látszata az igazságnak, de nem az igazság. Ezt érz meg a közönség s a szerzők lángszelleme s fényes dialektikája dacára, azért nem honorálja. — a — a.

Trubadur. Nagy vállalkozás volt Verdi hatalmas operájának előadása a debreczeni szinpadon. De hogy nem volt az erőket túlbecsülő önéltés e vállalkozásban azt örvendetesen tapasztaltuk. Nem akarjuk azt mondani, hogy teljes sikerrel mérkőztek meg a d a r a b b a l, hanem azt igenis állíthatjuk, hogy intelligens jó e l e a d á s b a n mutatták be azt.

B ó d i Ellát illati első sorban is dicséret, ki Eleonora szerepében gyönyörűen énekelte s játéka is a legkorrektebb művészre vallott. Igazán nagy oka van a debreczeni közönségnek sajnálni azt, hogy B ó d i Ella megválik a szinpaduoktól. Reg idő óta ő az első drámai énekesnőnk, a kiről, ha tudta a közönség, hogy járszani fog, szívesen ment el a színházba, mert azzalis tisztában volt, hogy nem aria kísérletezések végig hallgatásával fogja eltölteni az idejét, hanem módjában lesz egy olyan előadásban gyönyörködni, melynek főszereplőjében a játék és ének tudás a legszébben, a legművésziessében egyesül.

Kallai L.-nak is sokat gyönyörködhetünk szépen csengő alt hangjában s valóban tökéletes játékában, melyet az öreg cigány nő szerepében mutatott.

K ö r n y e i Luna gróf szerepét énekelte, Kar cs pedig a trubadurt, mindketten jók voltak.

A zenekar precíz vezetéséér Fleischer (bl.) illeti dicséret.

Fáy Flóra is elmegy. Arról értesülünk, hogy F a y Flóra aláírta a szerződést a bpesti Magyar Színház igazgatójával. Ha a mi elkényeztetett művésznőnknek ambíciója a fővárosba jutás s ha e szerződéssel kitűzött céljához, úgy véli, hogy közelebb jut, mi gratulálunk a kitüntetéshez, bár ószinten szólva, igazán sajnáljuk az ó t á v o z á s a t, — mivel kétségtelen veszteséget látunk ebben a debreczeni színházra nevezés és sok kiváló erő távozásával anélkül, hogy a többi tagoknak érdemét bántani vagy érinteni akarnók, nem fojthatunk el egy kérdést, hogy tulajdonképpen ki is marad hát itti?

Színházi műsor.

Szombaton, 7-en bérlet 157. „A“ — másodsor A troubadour.

Vasárnap, április 8-án két előadás: délután 3 órakor fél helyarákkal: A bibliai asszony. Operette 3 felvonásban: este 7 és fél órakor, bérletszűnetben, Fenyéri Mór, Ferenzy József és Püspöky Imre bucsufelleptéül: A vén bakancsos és fia a huszár. Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Szigeti József.

Hétfőn, apr. 9-én bérlet 157, szám »B« Szép Heléna. Operette 3 felvonásban.

Kedden, apr. 10-én bérlet 159, szám »C« A görög rabszolga. Operette 3 felvonásban.

Szerdán, apr. 11-én bérlet 160, szám »A« Nóra. Színmű 3 felvonásban.

Csütörtökön, apr. 12-én bérlet 161, sz. »B« Breznay Anne és Odry Árpád első felléptéül; Az aranyember. Dráma 5 felvonásban. Irta: Jókai Mór.

Pénteken és Szombaton április 13 és 13-én szűnet.

Vasárnap, apr. hó 15-én két előadás: délután 3 órakor fél helyarákkal: Telen. Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor, bérletszűnetben; A pünkösdi királyné. Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

Hétfőn, ápr. 16-án két előadás, délután 3 órakor fél helyarákkal: Kuruczfurfang. Énekes színmű 3 felvonásban.

este 7 és fél órakor bérlet 162, szám.

»C« Pataki Béla első felléptéül: Próbaházasság, Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Gerő Karoly.

H I R E K.

* **Istentiszteletek.** Virágvasárnap nagy es kistemplomban urvasoraország. Ev. ref. nagytemplomban Békky Lajos, kistemplomban Dicsőfy József, Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán, Ispoly templomban Mitrovics Gyula, a szegényházban Hajdu Zsigmond tart istentiszteletet.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Schindler Márton segédlelkész tart istentiszteletet.

* **Selyem tolvaj.** Tegnap délelőtt bevásárlás ürügye alatt tért be Nyakas Sándorné a Poros Testvérek Kossuth-utján lévő üzletébe. A drága selymet és kelmét maga elé rakatta, de izlését egy sem elégítette ki s hogy üres kézzel ne távozzék, némi apróságokat csomagoltatott össze. Mig a segéd a csomagolással volt elfoglalva, az alatt Nyakasné a keze ügyében álló selymet kendője alá rejtette. Nyakasné nem ügyelt másra, csak az őt kiszolgáló segédre és ez okozta vesztlét, mert a többiek észrevették. Egy 15 és fél m. hosszúságú fekete selyem szövetet dugott kendője alá, melynek értéke 20 korona. Az asszonyt átadták az előhívott rendőrnek, kt Nyakasné a bünyügyi osztályhoz kísérte, honnan ügyét átteszik az ügyészséghez.

* **Az önkéntes iskola feloszlott.** Ápr. hó 1-jével a debreczeni önk. iskola működését beszüntették. Az elméleti oktatás véget ért s most az önkénteseket beosztották századaikhoz, aholgyakorlatilag nyernek kiképzést.

* **A város póre.** Megemlékeztünk már arról, hogy Blau Gyula miskolci építész Debreczen városát bepörölte 138840 kor 12 fill kártérítés irányában. — B l a u volt ugyanis az, a ki az új városháza építését, mint legelőcsőbb vállalkzó elnyerte. Az építést azonban — amint tudjuk, — nem nyerhette el, mert a városi közgyűlés, ami szintén ismeretes — kimondta, hogy egyelőre nem épített új városházát hanem csak átalakítja a régit. — Blau ezért pöröli most Debreczen városát követelven az említett összeget.

Az ügy ma került a jog és pénzügyi bizottság elé, megvitatás vegett. Felolvasták a Blau keresetét, melyben kéri a kir. törvényszéket, — hogy Debreczen városát marasztalja el 138840 korona 12 fill. kártérítés erejéig, most ennyi az ő kára a már beszerzett anyag hasznavehetetlensége, munkások fölfogadása és a várható haszon miatt.

A b r a h a m László felolvasta azután a polgármester ellenirát, melyben ki van fejtve, hogy felperessel érvényes szerződés nem kötött mert a tanácsi jóváhagyás soha be nem következett és a szerződés jóváhagyó záradékkal el nem látatott, a városházára nézve tehát felperessel szemben kötelezettség nem származott. . . . A legenyesebb feltétel tehát, amelytől függött a szerződésnek a városházára nézve is kötelező volta, soha be nem következett. Fölperes nem tett eleget abbéli tanácsi végzésben nyíltan kimondott kötelezettségének sem „hogy a szerződés csak akkor köthető meg, ha bent levő bánatpénzt a vállalati összeg 10% kiegészítette.

Sorban megcsofolja azután a fölperes jogi fejtegetéseit és egyéb állításait. Végül kijelenti az ellenirát, hogy a fölperes kártérítési igényét egyetlen fillér erejéig sem ismeri el a város, mert vele a vállalati jogügylet meg nem kötött s kéri őt alaptalan keresetével elutasítani.

* **A debreczeni dalegylet pályázata.** Az 1900. évben június hó végén és július hó elején Szatmáron tartandó szövetségi dalünnepélyen közösen előadandó mű férfi négyesre a következő feltételek alatt pályázatot hirdettünk: I. A pályadíj 100 azaz száz korona a mely a legjobb mű szerzőjének okvetlen ki fog adatni. Nem versenykart kérünk így tehát a műben kombinált nehézségek nem fordulnak elő. 2: A szöveg szabadon választható ugyan (hazafias, hősiés vagy lyrai) de a magyar vers mértékű, a zene pedig magyar szellemű legyen. 3. A pályamű vezerkönyv alakban férfi négyesre irandó; zenekari kísérettel is el lehet látva, ugy azonban, hogy a mű kíséret nélkül is előadható legyen. 4. A zenei kidolgozás szabattos és átdolgozott legyen, nem pedig strofikus. 5. A pályamű idegen kézzel írva, a szerző nevért rejti jellegű levélkével ellátva 1900. év. május első napjáig bezárólag Márk Endre szövetségi alelnök urhoz (Debreczen ev. ref főiskola) küldendő be. A jelige a pályaműre is rávezetendő.

II. Ugyancsak pályázatot hirdettünk 100, azaz száz korona pályadíjért egy eredeti magyar népdal egyvelegre férfi karra írva. A pályadíj a legjobb műnek ki fog adatni. A jel gés levélre a beküldési határidőre a fentebbi pontokban megállapított elvek az irányadók, Debreczen, 1900. április 4-én. Lengyel Imre, a tiszavidéki dalos szövetség elnöke. Márk Endre, a tiszavidéki dalos szövetség alelnöke.

* **Esküvő.** Hétfőn délután esküdtek egymásnak örök hűséget a mi kedves emlékü néhai K a l l a y Istvanunk gyakorló iskolai tanító s még élő özvegye I - a n y a M a r i s k a és T a m á s s y Béla ujléai jegyző. Boldogság legyen az új házasság osztyalyrésze a megkötött frigyben.

* **Meghívás** a debreczeni ev. ref. egyház iskolászeke által 1900 év ápril hó 10-én d. u. 4 órakor az egyház tanácstermében tartandó ülésre. Targyak: elnöki jelentés, folyó ügyek.

* **A 39-es önkéntesek vizsgája.** A helyben állomásozó 39-dik gyalogezred önkéntesei a most megtartott elméleti vizsgát igen szép eredménnyel végezték. 18 sikerrel tette le a vizsgát, 5 azonban nem. A sikerrel vizsgázott debreczeni önkéntesek nevsora a következő: Binder József, Weinrichter Antal; Komlóssy Imre, Szölösy György, Löwinger Endre, Guttmann Dező, Mikecz János, Beck Ferdinánd, Schmotzer István, Weinberger Ferencz, Tar István, Varga Géza, Kubik Lajos, Oshváry László, Nagy Zoltán, Márton László, Varadi László és Cs. Kiss Imre. Az itt felsorolt önkéntesek valamennyien tizedesekké lettek elő.

* **Meghívó.** A Hajdumegyei tiszti legények f. évi április hó 16-án husvét 2-od napján a «Korona» vendéglő nagytermében Táncevigalmat tartanak. Családjegy 3 személyre 3 korona. Személy-jegy 1 korona 20 fillér. — Kezdeté este 8 órakor. A zenét Kiss Béa zenekara szolgáltatja. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók: Róth Antal úr fűszerkereskedésében csapó-utcán és Pájer József úr kereskedésében.

* **Dr. Király Péter ügyvéd** lapunk munkatársa ügyvédi irodáját folyó április hó 12-én Széchenyi utca (kis-templom-utca) 19. sz. alatti helyiségbe helyezi át; ez a lakóház Kis-Uj-utca (Simonffy-utca) felől 20. számot visel.

* **Jövöheti bünygyi végtérnyalások** 1900-ik év április hó 9-én hetfőn, Sarkány Sandor s társai ellen, lopásbüntette. Április hó 12-én csütörtökön, Hadhazy István ellen, hivatali sikkasztás büntette. Stegmüller Árpád s társai ellen, gond. okozott emberölés. Nagy Gabor ellen tüzvész okozásért.

* **Pályázat a honvédiskolákba.** A jövő 1900/1901. tanévben a soproni m. kir. honvéd főreál-iskolában két Andahazi-Szilágyi Mihály-tele és a m. kir. honvédségi Ludovika-Akadémiában egy Debreczen városi alapítványi hely vár betöltésre s mindkét helyre a kijelölést a város közönsége az ez évi május hónap végén tartandó rendkívüli közgyűlésben fogja gyakorolni. Az Andahazi Szilágyi Mihály-tele két főreál-iskolai alapítványra 14—16 éves, reformatus vallású, debreczeni ifjak, kik legalább is a közép iskolák valamelyikének IV. osztályát végzik; a városi Ludovika Akadémiái 1 alapítványi helyre pedig 17—20 éves legalább 8. osztályos első sorban debreczeni, másodsorban más magyarországi illetőségű ifjak pályázhatnak s a szabályszerűn felszerelendő kérvények ez évi május hónap 15-én d. u. 5 óráig a város Tanácsához czimezve az igitató hivatalba adandók be. — Hiányosan felszerelt vagy elkésve beadott kérvények visszautasítottak. Bővebb felvilágosítás nyerhető a város ház emeletén a kereszt-épület 19. sz. szobájában. — A városi tanács.

* **Szabolcs-vármegye átirata.** Szabolcs vármegye a városhoz átiratot intézett, amelyben arra kéri a várost, pártolja a képviselő házhöz intézendő fölrátat, amely azt óhajtja hogy ünnepnapokon, amíg az isten tisztelet tart, a kocsmák zárva legyenek. — A jog-és pénzügyi bizottság mai ülésén egyszerűen tudomásul vette az átiratot, azzal az indoklással, hogy a közgyűlés már Hontvármegye hasonló szellemű fölrátához már úgy is pártolólag hozzá járult.

* **A debreczeni honvéd őrmesterek vigalma,** nemes czébra történt, mert a f. év márczius 31-én tartott táncmulatásuk jövedelmét: 60 kor. 40 fillért, a népkönyha czéljaira szolgáltatták át, mely kegyes adományért fogadják a népkönyha vezetőségnek hálás köszönetét Debreczen, 1900. április 5, Szücs Kálmán, négyeleti pénztárnok.

* **A Dongó legutóbbi száma** ma megjelent. Úgyes vezérverse, változatos és szellemes garantirozott hírei, az állandó alakok mulattató szövege s a lap egyéb tartalma kedves szórakozást nyújtanak, ajánljuk olvasóink figyelmébe.

* **Gyermekszobákban** nélkülözhetetlen haziszernek s tápszernek van eismerve a S o m a t o s e. A krakoi gyermekkórházban számtalan gyermekén véghez vitt kísérletek mutatták, hogy a S o m a t o s et kiváló tápszernek kell tekintenünk, mely különösen szolgálatot tesz fehérszűzességgel egybekötött betegségeknek. Sohasem mutatkozott adagolása után hasmenés, ellenkezőleg a gyermekek betegségeinél szabályozza a székelést s e mellett gerjeszti az étvágyat és már rövid idő múlva súlyszaporodást mutat. Teljes iztelősége és szagtalanságánál fogva a gyermekek minden alakban szívesen veszik.

x **Megvételre** kerestetik egy teljesen jó karban lévő zongora. Ára 200 forintig lehet. Czim a kiadóhivatalban.

Feltűnő szép tavaszi újdonságok urdivat czikkeken kaphatók **Fekete Jakab** úri divat üzletében, (főtér, kistemplom mellett) u. m. angol és olasz kalapok, remek nyakkendők, fehérművek, zsebkendők, harisnyák, nap- és esőernyők francia illatszerek, karlsbadi cipők. Nagy választék valódi Zachariás-fele férfi és női bőrkeztükben, olcsó szabott áron.

IRODALOM.

A «Vasárnapi Ujság» április 1-ső száma 18 képpel s a következő tartalommal jelent meg: «Zsolnay Vilmos» (arczképpel és képekkel pécsi telepéről). — «Majláth Béla» (arczképpel). — Költemények: «Dalok Lidi-keről» Pósa Lajostól; «Falusi levél» Lamperth Gézától, Regénytár: «Vásárolt szivek» Regény. Irta Máriafi David. (Goró Lajos rajzaival). — «A Ponczi bűnhődése» Elbeszélés. Irta Mikszáth Kálmán. — «Hires szerelmesek» «Mueset és George Sand» (arczképpel). — A budapesti Pa-teur-üzetről» (képekkel). — «Kis-Marton» (Hary Gyula rajzaival) Dr. Merany Lajostól. — «A heliograf». — «Hajódad». — «Dumba Miklós» (arczképpel). — «A Petőfi emléktábla leleplezése Pozsonyban» (képekkel). — «Boer családok a háboruban» (képekkel. Egy apa tíz fellegyvertet fiával). — «Párisi divatlevél» divatképekkel. Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjatek, Keptársny, Egyveleg, stb. rendes hetilapok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára egyedévre 4 kor., «Politikai Újdonságok»-kal és «Világ Króniká»-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Ezyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a «Képes Néplap», legolcsóbb újság a magyar nép számára, félelve 2 kor. 80 fill.

A boldogulás útján.

A gazdagságról azt tartották a nevető filozófusok, hogy nem egyéb a szerencse és a halál versenyfutásánál. Mindenki arra van rendeltetve, hogy gazdag legyen, csak hogy sokan nem érik meg a vagyon beköszöntét. A dolog attól függ, hogy melyik jut előbb az emberhez a szerencse-e vagy az élet vége? Ezen bizony csakis nevető filozófusok vigasztalódhatnak, azok a könyvek közt nevetve. Az elettel küzködő embernek ez a filozófia nem vigasztalás, hanem lemondás. Hanem a haladás, a mely a boldogulás útjait egyengeti, az ő számára is talált vigasztalást. Olyan, a mely több a vigasznál: eltelő reménység. Ez a tálmány az osztályorsorsjáték. Vagy százötven esztendő, nálunk még csak három éves. De már nálunk is meggyökerezett. Mert kielégíti az embernek a szerencséhez való jussát. Mert megadja minden embernek a becsületes gazdagodás lehetőségét és mert a ny er e m é n y fogalmát kihámozta rejtélyes burkából. A ny er e m é n y már nem vak szerencse, hanem valószínűség. Már nem bolond esély, hanem matematikai lehetőség. Mert az osztályorsorsjáték minden második résztvevőjének nyernie kell. Ha egyebet nem, a betétjét visszakapja. A mi azt jelenti, hogy a k o c z k á z a t m i n i m á l i s. A főbb ny er e m é n y e k száma is nagy, a summá-

juk pedig impozáns. Ezek, tizezrek, százezrek, még millió is nyerhető. Az osztályorsorsjáték felszabadította az embert attól a fatalisztikus meggyűvástól, hogy a gazdagság beköszöntét nem élheti meg. Ezer és ezer ember jutott jó módhoz néhány év alatt és nagy azoknak a száma, a kik egyenesen gazdagok lettek az osztályorsorsjáték által. A mely nem babonán alapuló lutri, hanem rendes üzlet a szerencsével. Fel is fogta ezt a középosztály és fel is karolta az osztályorsorsjátékot. A ny er ő k statisztikája azt bizonyítja, hogy a középosztály tagjai: kereskedők, iparosok, gazdák, hivatalnokok, lateinerek keresik és találják meg benne a szerencséjüket.

A vagyon függetlenséget, önállóságot ad, senki ezt jobban nem érzi, mint a szellem és a test munkása, a kinek a vagyonra való vagyakozása nem kapzsiság, hanem a függetlenség felé való törekvé. Ezt a törekvést kiégíti az osztályorsorsjáték, a mely a maga tömördes ny er e m é n y e v e l és minimális kockázatával a szerencse lezövekezesét jelenti. A ködös epekedés helyébe a valószínűségben való bizakodás kerül. Mindenki számíthat már a jólét beköszöntére, a nélkül, hogy léha óbrándozónak tarthatnák.

CSARNOK.

Egy levél Lussinpiccoloi naplóból.

Irta: **Zivuska Andor.**

(Folytatás.)

Marian arca verpiros lett s egy éles, gunyos, metsző tekintettel végig mérve a Nord deutschot, kisiklott a körül álló társaságból, mint egy gyík.

— Hogyan? ! kiáltá magából kikelve szenvedélyes hangon — áldozatot? ! Önök értem? ! Azt akarja talán mondani ön uram, hogy önök nem felnek a vihar dühétől egy sem, az egyetlen a ki remeg a nők közt, én a magyar vagyok? ! Nohát legyen! Megfogjuk latni.

Nem volt idő megakadályozni, odarohant a yachthoz, s egy ügyes, merész gazellának illő ugrással rajta termett.

Isteni szép volt Marian e perczen, a mint ott állt az árboz kötelékébe fogódzva, az önzert diadal fényébe, a vakmerő határozottság pirjával homlokán.

A Kupper szavait követő mosoly megfagyott az ajkakon, felséges volt Marian és tiszteletet parancsoló.

Büszke, kihívó tekintete oda nyílt szívébe, megkábított, megamamított, fekorba-csolta az ereimben a vért, meghomályosította az eszemet, s hogy, hogy nem, nem is tudom, de tény: hogy megleledkezve hullámról, viharról, a következő perczen Marian mellett álltam kipirult arczzal, villogó szemekkel.

— Föl a vitorlát! — kiáltá Marian. — Mi magyarok vagy Lussiban töltjük az éjet, vagy a tenger mélyen. A kötelek megoldódtak... Nem indultunk el. A parton állók szívében megszólalt a nemzeti büszke-ég szava és tulkáította a remegő idegeket.

Par pillanat múlva üres volt a part, a keskeny bordájú Yacht nyolcz személylyel vagott neki, a barna szürke hullámoktól erősen morajló tengernek.

Mintha csak arra várt volna a szél, hogy kiérjünk a keskeny öböl szikla karejából, egyszerre megemborrelte a tüdejét, elkezdett fujni erősen, s mi éreztük, az elvett az erükbe csapódó kövér csöppekből, hogy a remesen suhogó szél szárnyain gyorsan repül felénk a vihar.

A villám vakító sávja hosszabb lett s mind közebb és közelebb csillant fel az égen, — s mindig erősebb és erősebb az egyre gyorsabban következő dörgés.

— Fölórat se mentünk, — utólért a vihar.

A villám — föjünk fölött kezdette hasogatni a felhőt, a dörgés recsegő robaja föjünk fölött bömbölt s pár pillanat múlva, a

zuhogó eső, az egymást érő villám és egymába inorduló dörgés közepette, megkezdette Yachtunk pokoli tánczát.

Az ön szürke hullámokra széles habtarajt fodrozott ki a szél. — A vihar tetőpontra lépett. A hullámokra fodrozott habtaraj biztos fokmérője a viharoknak.

Mikor ez a taraj megjelenik a hullámok élén, ekkor már a nagy gőzök is erősen ringanak, ekkor már a nagy gőzök utasai is előkerek a paktáskából a citromot mag a kognacot és elsompolyognak a kajütjeikbe.

Mintegy félméteres emelkedéssel és eséssel haladt Yachtunk.

Hogy minő érzést ad az az apró billenésekkel kísért puha zökkenés, amikor egy karsu, hat méteres Yacht másfélméteres hullám hegyről, másfélméteres hullám völgybe siklik alá, — nem kísérttem meg leírni, csak annyit mondok, hogy kimondhatatlanul szegény egy érzés az.

Halotti mély csend uralkodott a Yachtun. Egy gondolat furdalta a lelkeket, egy érzés a szíveket. Nem sokáig lesz képes a kölcsönös nemzeti büszkeség megtartani az arcokon a mosolyt, előbb vagy utóbb, de kapitulálni kell annak a mindenki szeme előtt erősen ott lebegő szörnynek, a mit úgy hívnak, hogy: tengeri betegség!

Négy symptomája van ennek a félve-félt szörnynek. Az első, az a bizonyos abroncs-érzés, ott feszül már a homlokán mindenkinél. Az első symptomát gyorsan követi a második, a halántékon feszülő abroncs megmelegszik, forró lesz, lazas forróság futja át a tagokat s meleg verejték önti el az arcot. A harmadik symptomát ellenkezője a másodiknak, az előbb még forró abroncs kihűl, hideg, jég-hideg lesz, borzongás futkározza át az embert s hideg cseppek gyöngyöznek be az arcot. A harmadik symptomát nyomán követi a negyedik: a kapituáció.

Lusintól nyugatra esik Sansego, a Si-rokko meg délről északra fúj, így tehát nehogy a szelirányát követve Fiuméba, hanem Lusinba jussunk, lavírozni kell. Nem tulzok, ha azt mondom: a lavírozás az utazás leg-átkosabb neme.

Ha rossz magyarsággal vissza akarnám adni ezt a szót, azt mondanám: lavírozás annyi, mint csipkézve haladás. Száz métert ferdén jobbra, száz métert ferdén balra, hogy így, az ügyesen kezelt vitorlával elkapva az ellenkező irányba fújó szelet, a cél felé is jusson vagy 50 métert az ember.

Két okból is mondhatom pedig átkosnak a lavírozást. Először is megnégyszerezzi az utat, másodsorú meg úgy lesüpped az oldalról elkapott szélről a ladik feloldala, hogy csaknem bemerül.

Egy jó órai vitorlázás után a társaság minden tagja elérte a félve-félt kór harmadik symptomáját. Az arcok sárgák voltak, mint a citrom, és hideg verejték csillogott rajtuk.

Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

Permetező kiállítás. A Bihar megyei gazdasági egyesület és a nagyvárad hegyi választmány által rendezendő permetező kiállítás és verseny tervezete.

1. A permetező-kiállítás és verseny Nagyvárad város szélén 1900 évi május hó 27-én fog megtartani. Délelőtt 6 órakor veszi kezdetét.

2. A kiállításnak célja működésben bemutatni és megismertetni a permetező gépeket és eszközöket.

3. A kiállításon és versenyen részt vehet minden bel- vagy külföldi iparos, vagy annak képviselője, ki ezen szándékát a Bihar megyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál (Nagyvárad, Nagy-Sándor-utca, Eleméry-ház) május hó 10-ig szabályszerűleg bejelenti. Bejelentési ivekkel a titkári hivatal készsággal szolgál.

4. A kiállításon és versenyen bemutatathatók a permetezők különböző nemei, azok kivül porlasztók, fújtatók és más hasonló gépek és eszközök.

Bemutathatók továbbá olyan eszközök

is, melyekkel a permetezést tökéletes gépek híján rögtöni esetekben eszközölni lehet.

5. A gépek bemutatói kötelesek a rendező bizottságra bocsajtott folyadékkal és anyagokkal permetezni; — a permetezést saját embe-reikkel is eszközözhetik.

A gépek a szőlő permetezésénél lesznek kipróbálva, ezenkívül nagy súly lesz fektetve azon permetezőkre, melyekkel gyümölcsfákat is könnyen permetezhetők.

A permetezőhöz szükséges anyagokról a rendező bizottság gondoskodik, mely célból minden kiállító minden gép után 1 korona díjat fizet, melyet a bejelentéssel egyidejűleg beküld a Bihar megyei gazdasági egyesülethez.

5. Díjak. A kiállításra és versenyre az alábbi díjak vannak kitűzve:

- 1-ső díj: arany érem.
- 2-ik díj: ezüst érem.
- 3-ik díj: bronz érem.

7. Bírálat. A gépek és eszközök felletti bírálat a kiállítást egy nappal megelőzőleg május hó 26-án fog megtartani. A bírálat reggel 9 órakor veszi kezdetét s még az nap befejeztetik.

8. A bíráló bizottságot a rendező bizottság kiváló szakemberekből alakítja meg.

9. A bírálat eredményéhez képest minden díjból több érem is lesz kiosztva.

10. A bíráló bizottság határozata ellen felebbezésnek nincs helye.

11. A gépeknek úgy a vasúti, mint a vasút közel levő városi szőlőtelepre és onnan vissza való szállítás költségeit a kiállítók viselik.

Bárminemű felvilágosítással a Bihar megyei gazdasági egyesület titkári hivatala készséggel szolgál.

Nagyvárad, 1900. márczius 31.

A rendező bizottság nevében: Dr. Sipos Árpád, a hegyi választmány elnöke. Szabó József, a biharmegyei gazd. egyesület elnöke.

Árverés. A vasúti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, ugymint: bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérműek stb. Debreczen állomás postgyász felvételi helyiségében 1900 évi apr.

hó 12-én d. e. 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adatni.

Az árverésből befolyó összeg a helybeli szegénya ap javára fordíttatik.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A KRISTÁLY
SZTLVAKÁCSFURDOI
HEGYIFORRAS
IGENTISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ
FUSZERKERESKEDÉSEKBE
VENDÉCLOKBE
ÉS MINDEN VASUTI
ETKEZŐ KOCSIBAN.

HEYDEN TÁPANYAGA
(NÄHRSTOFF HEYDEN)

egy feltárt felhárnyé,
mely az emésztési szervektől függetlenül kiválóan táplál.

Előnyös erősítő és tápláló
gyengélkedők, gyermekek, szoptató nők, vészegény, lábadózo és sovány egyének részére, valamint testi és szellemi kimerültségű.

Étvágygerjesztő.
Kapható gyógyszerárak és gyógyszerár-üzletekben.
— Heyden vegyészeti gyára Radebeul—Drezda.

THIERRY A.
mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)
az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvényszéknél bejegyzett „apáca”-védőjeggyel van ellátva. Főfelmulhatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. különleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbátvev bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse
(csodakenőcseknek nevezik)
utólrhetetlen szívó erejű és gyógyítóhatású. Operációkat a legtöbb esetben fölőselegessé teszi. E kenőcs-csel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítóhatású mindenféle seb gyógyulásánál.

Próbátvev bérmenten 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket s más offéléket.

Cím: **A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Prograda, Pragerhoi fele, a Déli vasuti mentén.**
Prospektus ingyen és bérmentenve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

57474

Iszigea, Dordogne, Koppenhág, fabrikák, Parma, Milánó, A. Bertolon, Nalms, Serrige, Apot. Lejonot, Nautés, Pharmacie C. Fredet, Nápoly, Palermo, Páris, Pharmacie française, 1 & 3, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des francs Bourgeois, Prága, Béma, Corso, Agenzia del Policinico, Roubaix, Pharmacie F. Gorrath, Sarajewo, Szeged, Temesvár, Trieste, Venecia, Vienna, Zürich.

Csak ezzel a törvényes, bejegyzett védőjeggyel valódi.

Kufeke gyermeklisztjét

MAGYARORSZÁG, AUSZTRIA, NEMETORSZÁG stb. LEGELSŐ HOZZÁÉRTŐI AJÁLJÁK.
LEGJOBBAN TÁPLALJA A GYERMEKET | Gyógyszerárakban és drogistáknál | GYOMOR ÉS BELBETEG GYERMEKEK
TEJHEZ VALÓ LEGJOBB POTLEK | KÜFEKE R. WIEN VI/2 | ÉTELRENOJÉNÉL LEGJOBBAN BEVALIK

Szabadalmazott drótüveg

legjobb anyag felső világításra, padlózat és gyárablaknak, különböző erősekben 1.75 quadratméter nagyságig.

Különös előnyök: Lognagyon törési biztonság, átütés és áttörés ellen, az u. ott drótröstellés, tűzbiztonsága a legmagasabb fokig, esetleges törésnél sűrűn maradása, mivel a drótszövés az üveget erősen együttartja, igen világos átlátszó, ezelőtt sohasem látott világító hatás. Sok állami és magán épületnél nagy mérvben legjobb hatással használatban. Számos bizonyítvány, prospectus és minta szolgáltra.

Üvegöntvény-padozatlamez járható felsővilágítással

átjárók, földalatti folyosók vagy vasuti alagutak megvilágítására, határozott mennyiségekben, sima vagy mintázott felületekben fehér, félféher (Kb. 30%-al olcsóbb, mint a rendes nyers üvegöntvény) és színes, drótfonat vagy anélkül.

Üveg téglák és üveg gerincz-téglák különböző nagyság és alakban.

Aktien-Gesellschaft f. Glasindustrie vorm. Friedr. Siemens.

Neusattl bei Elbogen (Böhmer.)

Más készítmények: minden faj üvegekben. Üveg-zárak, Belgia és német faj táblauveg. Üveg öntvény és formázott üveg. (Szabad. üvegbetű.)

Serravallo-China bor

vassal,

orvosi kitünőségek által, mint Dr. Braun tanár, udvari tanácsos Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag Dr. Kraft-Ebing tanár, udv. tar, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Nuesse tanár udv. tan., Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánlatik.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem: XI. orvosi congressus Róma 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congressus Nápoly 1894., Olasz általános kiállítás Turin 1898.

Arany érem: Kiállítás: Venedig 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitűnő, újra élesztő szer, kiváló íze miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vették. **Üvegekben 1/2 liter á 1.20, 1 liter á 2.20 árusítatik minden gyógyszerárban.**

Serravallo gyógyszerár Triesztben,

gyógyszerár nagybani szétküldési ház.

Alapított 1848. Alapított 1848.

Egy és két éves nemesített rózsafák eladása.

Nemesített rózsák mohába göngyölt gyökérzettel, melyeknek szállítása minden veszély nélkül történik, fogamzása pedig biztos. Tíz darabnyi megrendelés-től kezdve ingyen csomagolás és a nagybányai vasúti állomásra kiküldés, 10 darabon aluli megrendelésnél kiadásomat felszámítom. Vidéki megrendeléseknél kérem a fél összeget előre beküldeni, a másik fele pedig utánvétellel lesz egyenlítve. Szállítás április 9-től kezdődik.

Árak a következők:

10 darab egy éves magas rózsák 10 színben 4 frt, 25 drb 12 színben 9 frt 50 kr., 501 drb 25 színben 18 frt, 100 drb 25 színben 35 frt.

A két éves rózsák saját választásom szerint 20 százalékkal feljebb.

Törpére nemesített rózsafák 10 drb 3 frt, 25 drb 7 frt, 50 drb 13 frt, 100 drb 26 frt.

Havi rózsák egy éves (cserepekben) 100 drb 10 frt, két éves 12 frt.

Szomorú rózsák egy éves 60-70 kr. — Csoma olás külön felszámítva, 100 drb Laxton Nobel óriás földi eper gyökér 2 frt.

Részletes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök

Fős saláta és havi retek már most, ugorka pedig május 1-től már kapható.

Élő virág-koszorúk és csokrok minden időben.

Ugyanezen telepen május 1-től kezdve nyaraló szobák, egymint 2 oszt. 2 szobával, 1 pedig 1 szobával, akár mind az 5 együtt burorozva és teljes ellátással egyezség szerint kiadó, esetleg az egész telep örök áron eladó.

Vásárhelyi Gyula,

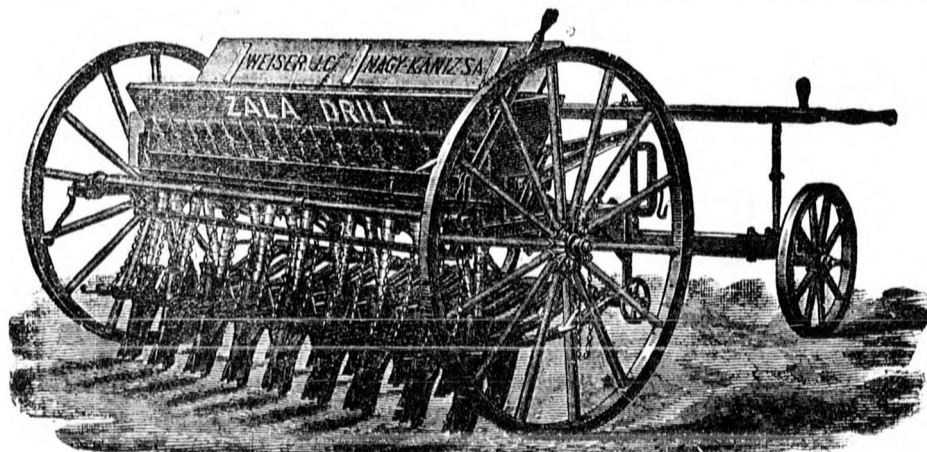
Nagy-Bánya.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentáll az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik külsőleg, csuszál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisbörtökű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT udvari szállítók.

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Műos-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen az első díjat, aranyérmeket nyert, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczelből készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13-15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecsavágók, répvágók, kukoricza morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Gelbmann József,

Weiser J. C. gazd. gépgyár képviselője.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK
 minden neme házi, mezőgazdasági, építkezési ipari és egyéb célokra.
 Lejobb gummi- és kender-tömlők
 Legujabb javított rendszerű tizedes és futó súlymérlegek fából és vasból, kereskedelmi, gyári, mezőgazdasági ipari és házi célokra.

Mindenféle csövek.
 Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság
 I. Schwarzenbergstrasse 6. **W. Garvens, Böcs** I. Wallfischgasse Nr. 14

Kaphatók gép-, vas- és egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezetési üzletekben, kúrfuró-vállalatoknál stb. — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.

Arjeggzék ingyen és bérmentve.

Legolcsóbb árak! Legnagyobb választék!

Sieburger és Társa

Első magyar papír-kárpit-gyár BUDAPEST,

Raktár: V. ker., Fürdő-utca 8. sz.
 Gyár: III. ker., Lajos-utca 9. sz.

Ajánlják a legnagyobb választékban raktáron levő legolcsóbb, valamint drágább saját gyártmányu legfinomabb angol, francia, japán

papír-kárpitokat

a legdivatosabb kivitelben lakások, irodák, kávéházak, szállodák, vendéglők, fürdők, továbbá

nyaralók

legizlésebb díszítésére. Vidéki megrendelések a legmondosabban lesznek eszközölve és kívánatra saját munkásainkat küldjük a kárpitozás végzésére.

Mintakönyvekkel, valamint költségvetéssel a legkészségesebben szolgálunk.

Szolid munka. Pontos kiszolgálás.

TARTÓS SZAGTALAN AZONNAL SZARAD
 Érdeti üvegekben a 80 kr. és 1 ft 20 kr.
 Valódi csak üvegekben ezen fekete anyag másolatával.
Christoph-Lak
 A LEGJOBB MAZALÓ ANYAG A PADLOKRA

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassu ragadás szaradás, mely az olajfestékek és az o'ajaknak sajátja, elcerültetik. Emelett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgygyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz

sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót s egyttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befűd minden foltot, korábbi mázolást stb; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketes olajfestékekkel bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt a t, ennél fogva nem fedi el a famustrát. Postacsomag, körülbelül 35 négyzetméter (két középnyagú szobára való) 5 ft. 90 kr. vagy 9 1/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850. éve létező gyártmányt sokféle utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz,

a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.
 Debreczenben: **FÉLEGYHÁZI JÁNOS** és **GA. NOFSZKY LAJOS** Nagyváradon: **W. WEISZ BERNÁT.**

Előnyösen ismert kitünő gyártmányu stíriai lódent
 divat kelméket, fekete és kék kelméket tartós minőségben, férfi öltönyökre, szállít:
Kastner és Öhler cég
 posztó osztálya, Grác.
 Minták bérmentve. Magyar levelezés.

Posztó széljékküldés csak magánosoknak.
 Egy vég 3.10 m. hossz, elegendő 1 férfi öltözetre csak ennyibe kerül.
 2 ft 80 krét 10, 3 ft 100 krét 10, 4 ft 80 krét 10, 5 ft 80 krét 10, 6 ft 80 krét 10, 7 ft 80 krét 10, 8 ft 80 krét 10, 9 ft 80 krét 10, 10 ft 80 krét 10, 11 ft 80 krét 10, 12 ft 80 krét 10, 13 ft 80 krét 10, 14 ft 80 krét 10, 15 ft 80 krét 10.
 Egy vég fekete szalonöltönyhöz 10 ft.
 Felöltözövetek mérete 3 ft 25 kről feljebb. Loden gyönyörű színekben, egy vég 6 ft, 1 vég 9 ft 85 kr. Paravanne és Dacklag, állami, vasuti hivatalnok ruhaposztók és bírói talárposztók, legfinomabb kampanok és cheviottok, valamint egyenruha-posztókat, pénzügyörög és esendőrcég számára stb., gyári áron küldi a szolid-ságáról ismert
Kiesel Amhof, Brünn.
 Minták ingyen és bérmentve. — Minták szállítás.
 Figyelmeztetés! A t. közönség különösen figyelmes legyen, hogy a posztók ára, ha közvetlenül hozzák, sokkal olcsóbb, mintha azokat közvetítés útján vásárolják. A Kiesel Amhof Brünn cég az összes szöveteket valóssággal gyári áron küldi a engedményt nem számít hozzá.

1.000.000 KORONA
 ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

Az összes 50.000 nyeremény JBGYZÉKE.
 A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1 jutalom	600000
1 nyer.	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Nyujtsunk kezet a szerencsének!
 Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!
 Az egész világban a legnagyobb esélyekkel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000 pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel húzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képs aranylag ily nagy nyeremény felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.
 Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **egy millió korona.**

Egészben tizenhárom millió 160.000 korona lesz kibuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:
 egy nyolczad (1/8) frt —.75 vagyis 1.50 korona
 egy negyed (1/4) " 1.50 " 3.—
 egy fel (1/2) " 3.— " 6.—
 egy egész (1) " 6.— " 12.—
 utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. április hó 14-ig kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa. BANKHÁZ Budapest, V. Váczi-körut 4a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül 3 millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA főelárusítók Budapest.
 Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.
 Az összeget _____ korona összegben (utánvételezni kérem) (postautalványnyal küldöm.) A nem tetsző törlendő.
 Pontos cím: _____

Nagy választékban
**arany és ezüst
 ékszerek**
 jutányos árban kaphatók
Blau Lipót és Fiai Utóda
 ékszerésznél
 Debreczen,
 Piacz-u. 41.

Pártoljuk
 a hazai ipart.
Tavasza
 legjutányosabb árban
 saját készítményü
férfi- és fiu-ruhák
 a Kistemplom-bazárban
Grünfeld Adolfnál
 kaphatók.

Május 1-től
 üzletáthelyezés.
 A n. é. hölgyközség figyelmébe!
 Bécsi bevásárlási utamból haza
 jöve, tisztelettel tudatom, hogy a
legújabb párisi és bécsi model-
 kalapok megérkeztek, kérem azok
 szíves megtekintését. Egyidejűleg be-
 esés tudomásukra hozom tisztelt ve-
 vőimnek, hogy üzletemet folyó évi
 május hó 1-től **Huber-féle házba**
 (Piacz-utca 52.) helyezem át.
 További szíves pártfogásukért
 esedezve, vagyok
 tisztelettel
Jungreisz Mari.

Butorok
 szabott árak mellett a legolesóbban,
 legnagyobb választékban és szolid kivitelben csakis a
Killer Ede
 újsan berendezett butoraktárában kaphatók
 Debreczen, főpiacz a főtörzs
 dével szemben.

Feltétlenül a
 legelőnyösebben vásár-
 lunk szolid és izléses
**uri-, fiu- és
 gyermek-
 ruhákat**
Neumann M.-nél

Husvétii locsolók,
 francia és német illatszerek
 nagy választékban
Nagy Andrásnál
 Kistemplom-bazár.
 keztyű- és kötszer-gyáros.

legújabb **blouzek,**
 Gyári raktár minden faj kötött nyári
 hártsnyakból.
Feltűnő olcsó árakban
 házi iparilag köttek és fejletek hártsnyakát.
Márton Gyula
 Debreczen, a Bika szálloda
 mellett.

DEBRECZEN, a főpostával szemben.
 Lelkiismeretes kiszolgálás,
 mint az egy szolid
 özégnél
 természetes.

Hallatlan!
 Férfi ingek 78 krtól. Női és férfi özipők
 1 frt 20 krtól. Gyermek özipők 70 krtól.
Gallérok darabja 10 kr.
 Divatos férfi kalapok, nyakkendők, nap-
 és esőernyők és még sok tárgy hasonló
 bámulatos olcsó árban.
Székelly Jenő és Társa
 Biedermann-palota.

Kerekpárok
 és
varrógépek
 nagy választékban, olcsó árban
 legjobban beszerezhetők
Schweitzer Testvérek
 özégnél
 Piacz-utca 58. sz. alatt.
 Mindennemű javítások
 jutányosan és gyorsan
 eszközöltetnek.

K. Tóth Sámuel
 esztergályos.
 Ajánlja saját műhelyében készült
pipaszárjait,
kuglizó bábokat és
golyókat, a legjobb
hordóesapokat.
 Tajtpipákból nagyválaszték.
 Szakmához tartozó javítá-
 sok gyorsan eszközöltetnek.
 Üzlethelyiségem kistemplom
 melletti bazárban.

Husvétii
tojások
 nagy választékban,
 legszebb kivitelben
olcsó áron
Borsy Lajos
 czukrászdájában
 Debreczen,
 Vécsey-ház.